

nin və Trotski tərəfindən qətl edilmişdir. Cahən tarixində misli görünməmiş xəyanətlər bu qədər qıtala [qırğına] bais oldu. Fəqət yaddan çıxarmaq olmaz ki, hələ də Denikin və Kolçakin təhti-idarəsində [idarəsi altında] yenə Rusiya qoşunları vardır. Bunlar ümumi işə sadıq qaldıqlarına heç bir tərəddüd göstərməyib, məharətlə bolşevizm vəhşəti üzərinə hər bədirlər. Biz onlara əlimizdən gəldiyi qədər müavinət [yardım] edirik.”

Odessada

“Odessa xəbərləri” yazır: Şəhərdə olan 4 min bolşevik matroslar Müttəfiqlər Komandanına müraciət ilə təvəqqe eyləmişlər ki, bolşevik gəmilərini Qara dənizdə gəzdirməyə onlara müsaidə verilsin. Müttəfiqlər cavabında demişlər: “Biz bunun əleyhinə deyilik. Fəqət bolşevik gəmiləri Müttəfiqlərin kontrolluğu altında olmalıdır.”

Bessarabiyada

Romaniya ilə fransız qoşunları arasında getdikcə münasibət kəskinləşir. Romaniyalılar Bessarabiya əhalisi arasında fransızlara qarşı ədavət qalxızmaq üçün fransızlar və onların qoşunları barəsində cürbəcür uydurma sözlər çıxarırlar.

Amerika və Rusiya

Amerika Senatında olan Demokrat firqəsinin nümayəndəsi Mak-Kumber demişdir:

“Amerikanın borcudur ki, Rusiya müttəfiqi olduğu üçün bilatərix [dərhal] Rusiyaya kifayət edəcək qədər ordu göndərilsin, tainki bolşevik dəstələri məhv edilib qanuni hökumət təşkil edilsin.”

Peştədə

Peştədən xəbər verilir ki, bolşeviklər yüzdən ziyadə burjuyları tutub Romaniya yaxud Müttəfiq qoşunları Macarıstana yürüş edəcəkləri təqdirdə onları öldürəcəklərini məlum etmişlərdir. General Bertlo nəşr etdiyi intibahnaməsində [bəyannaməsində] bəyan edir ki, Müttəfiq qoşunlar Macarıstanı işğal edərək orada asudəlik bərpa edəcəklərdir.

- Nürnberqdən xəbər verilir ki, orada bolşeviklərin mükəmməl təşkilatı kəşf edilmişdir. Bunlar hökumət əleyhinə işləyirmişlər. Hökumət bu əhvalı bilərək təşkilatı kəşf etmiş, orada mübarizə zamanı bolşeviklərin başçısı Şmidt qətl edilib iki nəfər başqaları həbsə alınmışlardır.

İtaliyaya borc

İtaliya ilə Amerika arasında olan ixtilafa baxmayaraq, Amerika İtaliyaya 50 milyon frank borc verməyi təklif edir.

İngilis əsirləri

London - Harmsvort Avamlar Kəmərsində bəyan eyləmişdir ki, Rusiyada bolşeviklər əlində olan ingilis əsirlərinin təbdili [dəyişdirilməsi] barəsində danışıq davam edir.

- Münhendən verilən məlumata nəzərən, spartakların komitəsi təklif eyləmişdir ki, hərəkəti-hərbiyyə dayandırılınsın. Bu şərtlə ki, [İohan] Hofmann qoşunları şəhərə girməsinlər. Hökumət qoşunları bu təklifə razı olmayıb qəti surətdə təslim olmalarını tələb etmişlərdir.

- Berlindən verilən axırncı xəbərlərdən görünür ki, spartaklar hər tərəfdən

ricət edirlər [geri çəkirlər] və Qırmızı qoşunlar getdikcə azalır.

SÜLH ƏTRAFINDA

Fiume məsələsi

Fiume məsələsinin tezliklə həll ediləcəyinə ümid edilməyir. İtalyanlar güzəştə getməyə hazır idilər. Cənubi slavlaların tələbatı münasibətilə saziş təbdil edilmişdir [dəyişdirilmişdir].

Müahidənaməyə [sazişə] görə, gələcəkdə müstəqil Fiume Hökumətinin müqəddəratını rəyi-amm [referendum] ilə həll etməli imiş. Hər bir məntəqə təklikdə səs vermək əvəzinə, bu dəfə ümum məmləkətdə səs vermək əsası ilə olacaqdır.

İtalyanlar deyirlər ki, bu qayda müahidənamədə göstərilən qərara ziddir. İtalyanlar bu qərarı təsdiqdən imtina edirlər.

Fiume məsələsində saziş görünməyir

“A. F.” qəzetəsi yazır ki, zahirən Fiume məsələsində saziş görünməyir. Düşənbə [bazar ertəsi] günü çex-slavlaların əks-təklifinə baxandan sonra Vilson tərəfindən edilən təzə təklifə istinadən Orlando müzakirəti davam etdirmək istəməyir. Bu münasibətlə dünən müzakirə olmamışdır. Bununla bərabər, İtaliya Parlamanının çağırılacağı yaxınlaşır. İtaliya əhalisinin Fiume məsələsindəki təəssüfü onları Fransa əleyhinə qaldıracağından ehtiyat edilir.

Macarıstan sərhədləri

Beş dövlət xariciyyə naziri (Lansinq,

Balfur, Pişon, Sonnino və Makino) çarşənbə günü səhər Macarıstan sərhədlərini təyin etməklə məşğul olmuşlar. Romaniya və çex-slav şuraları nümayəndələrinin məruzəsinə qulaq asılmışdır.

Müttəfiqlərin Almaniyaya cavabı

Parisdən verilən xəbərlərə görə, Müttəfiqlərin Almaniyaya verdikləri cavab notasında deyilir ki, sülh şəraiti mütarikə [atəşkəs] və sülh müzakirəti başlanması təklifləri əsası üzərinə əsaslanmışdır.

Müttəfiqlər edə bilməzlər ki, öz hüquqlarının sülh şəraiti üzərində müzakirəsini təkid etsinlər. Lakin Müttəfiqlər Almaniya tərəfindən verilən təkliflərə baxmağa hazırdırlar.

Sonra Müttəfiqlər deyirlər ki, Almaniyanın Cəmiyyəti-Əqvam [Millətlər Cəmiyyəti] məramnaməsi lazımı komitəyə veriləcəkdir. Bundan əlavə, Müttəfiqlər qeyd edirlər ki, Cəmiyyəti-Əqvama əlavə üzvlərin buraxılacağı şəraiti Cəmiyyəti-Əqvam müahidənaməsinin ikinci maddəsində göstərilmişdir.

QƏZETƏLƏRDƏN

Batumda

İyun ayının 2-də Həmkarlar İttifaqı Şurası tərəfindən seçilmiş olan heyət Batum general-qubernatoru general Kuk-Kollisin yanına gəlib Batumun dabravollar [könlülər] nüfuzu altına keçməsi məsələsini bilmək istəmişdir.

General-qubernator bunlarla söhbət edərkən demişdir ki, Batum heç bir halətdə Dabravol ordusuna verilməyəcəkdir. Bu barədə heç danışığa belə dəyməz.

Batum tabyalarının [istehkamlarının] Dabravol orduya verilməsi məsələsinə gəl-dikdə general demişdir ki, dabravollara yalnız topsuz bir tabya verilmişdir. Burada bəzi şeylər saxlamaq üçün anbar ediləcəkdir. Axırda general, heyəti inan-dırmışdır ki, dübarə Batum Könüllü or-duya verilməyəcəkdir.

Batuma mal gətirilməkdədir

Bu axır vaxt Batuma İngiltərə və İta-liya paroxodları ilə mal gətirilməkdədir. Bu mallardan bir çoxu Gürcüstana məx-susdur. Gətirilən mallar bəzzaziyyə malı [parça, toxunma mal], ayaqqabı, qəhvə, maşın sapı, corab, tənəkə, filfil [istiot], papiros və qeyri xərəzi mallarından [digər xırdavat mallarından] ibarətdir.

İstanbulda

İstanbuldan bu son günlərdə gəlmək-də olan xəbərlər orada qayət mühüm ha-disələr vəqə olduğunu bildirir. Sülh mü-ahidənaməsinin [sazişinin] ağırlığından dolayı İzmir vilayətində əhali arasında başlanmış olan həyəcan qonşuda olan oblastlara da sirayət etmişdir [keçmişdir]. “İttihad-Tərəqqi” firqəsi yenə baş qalxı-zıb plan üzərinə son hərəkətlərə qoşul-muşdur. Başlanmış olan bu iğtişas, varid olan [gələn] xəbərlərə görə, İstanbulda hökumətin düşürülməsinə səbəb olmuşdur. Bu inqilab qarğışalığa səbəb olub, bəzi mühüm hadisələr törətdiyi zənn edilir.

General Briqq

Mövsuq [etibarlı] mənbələrdən xəbər verirlər ki, Könüllü ordu namından Gür-cüstan Hökuməti ilə müzakirədə bulun-

maqdan ötrü Tiflisə gəlmiş olan Yekate-rinodardakı İngiltərə heyəti naçalniki [baş-çısı] general Briqq öz mənsəbini buraxıb başqa bir vəzifəyə təyin edilmişdir.

Moskvanın təxliyəsi

Yekaterinodardan xəbər verilir ki, bol-şevik hökumətinin məxfi surətdə verdiyi əmrnaməsinə görə, Moskvadan tədrici surətdə Kursk tərəfinə ziqiymət [qiymətli] şeylər aparılır. Kurskdan nəyəyə aparıla-cağı hənz hənuz qət edilməmişdir. Kiyev ilə Xarkova köçmək məsələsi təxirə salınmışdır. Çünki bu şəhərlərin vəziyyəti qeyri-müəyyən bir haldadır.

Əmələlərə güzəşt

Moskvadan xəbər verilir ki, orada hö-kumətin son iclasında əmələlərin [fəhlə-lərin] son tələbnamələri müzakirə edilib, onların tələbinə əməl etməyin mümkün olduğunu etiraf etmişlərdir. Lenin de-mişdir ki, hal-hazırda iki rəy ola bilməz. Bu xüsusda hər nə qədər uzun-uzadı mü-zakirat olsa da, axirüləmr [axırda] onların tələbinə əməl edilməlidir. Nə qədər tez ola bilər, bu ağır vəziyyətdən qurtarma-lıdır.

Fransa komandanının əzimi [gedişi]

Mövsuq [etibarlı] mənbələrdən Yeka-terinodar qəzetələrinə yazırlar ki, Fran-sanın bəhri qüvvəsinə [dəniz qüvvəsinə] komandanlıq edən birinci rənqa kapitanı Bennert Kerç altında dabravolların irəli-ləməsinə mane olduğu üçün qulluğun-dan əzl [kənar] edilmişdir. General Deni-kinin inadı üzrə kapitan Bennert admiral Amet tərəfindən dəvət edilmişdir. Fran-sanın hərbi məmurları bu işi təqib edir-lər.

- Şərq cəbhəsində fransız qoşunlarına komandanlıq edən general Bertlo Odes-sanın düşməsi münasibətilə öz vəzifəsin-dən istefa vermişdir. İtaliya cəbhəsində olan sabiq Fransa komandanı onun yeri-nə təyin edilmişdir.

Bolşeviklərlə müharibə

- Liski dairəsində bolşeviklərlə mün-təzəm Qırmızı qoşunlar arasında qanlı müsadimə [toqquşma] vəqə olmuşdur. Hər iki tərəfdən külli tələfat vardır. Qırmızı qoşunlar arxaya dəvət edilmişlərdir.

- Partizan qoşunlarının cəbhəsində məğlub edilmiş qoşunların yerinə Voro-nejdən Çin qoşunları gəlir. Əsir düşmüş Qırmızı qoşunların söylədiyinə görə, Çin qoşunlarına dabravollar yaxşı məvacib verərlərsə, onlar dabravollar cərgəsinə girə bilərlər.

Odessada

Odessada yaşayan yəhudilərin mitin-qində natiqlər demişlər ki, bayraqlarında “yəhudiləri qır” şüarı yazılan petlyuralı-lar tərəfindən yəhudiləri təhlükə təhdid etməkdədir. Müttəhidülqövl [yekdilliklə] qərar alınmışdır ki, 18 yaşından 48 yaşına qədər yəhudilər könüllü əsgər yazıl-sınlar. Bu qərar üzrə 50 minə qədər yə-hudi hal-hazırda tufəng altındadır. Bu qüvvə ilə yəhudilər talançıların müqa-bilinə çıxı bilərlər. İyunun 4-də Odessa-Zastava rayonunda Qriqoryev süvariləri ilə Odessanı müdafiə edən əsgərlər ara-sında xırda bir müsadimə [toqquşma] ol-muşdur. Müdafiə edənlərin şiddətli atəşi altında Qriqoryev süvariləri məğlub edil-mişdir.

Kolçak əleyhinə üsyan

Qəzetələrin verdikləri xəbərlərə görə, Kolçak tərəfindən Tüməndə əsgərliyə cəm edilən fəhlələr əvvəlcədən sözü bir yerə qoyub cəbbəxanayı zəbt etmişlərdir. Son-ra silahlanıb, əsir edilən bolşevik əsgər-lərini azad etməkdən ötrü kazarmalara hücum etmişlər. Üsyanı yatırmaq üçün dəvət edilən əsgərlərin silahı əlindən alınmışdır. 3 minə qədər bolşevik əsgər-ləri azad edilmişdir. Üsyançılar bunlarla bərabər siyasi məbusları da azad et-məkdən ötrü həbsxanaya hücum etmiş-lərdir. Kolçak komandanlığının xüsusi və etibarlı əsgərləri olmadığından, çex-slav əsgərləri göndərilmişdir. Vəqə olan mü-haribədə hər iki tərəfdən tələfat olmuşdur. Ətrafdan dəvət edilən əks-inqilab əsgərləri üsyanı yatırmışlardır. 500 nəfər-dən ziyadə güllələnmişdir.

Türküstanda

Türküstandan alınan axırıncı xəbər-lərdə deyilir ki, dabravol əsgərlərinin miqdarı 12 mindir. Bolşeviklərin qüvvəsi isə 35 min nəfərdir. Bolşeviklərin bu qüv-vəsi Dutov tərəfindən məğlub olduqdan sonra Ural bolşevik ordusundan ayrılıb özünü zəif bir tərəf üzərinə salmışdır. Hal-hazırda Qəhqəhə istasyonu rayonunda şiddətli müharibələr davam edir. Bolşeviklərin Aşqabaddan sonra Məşhəd üzə-rinə hücum edə biləcəkləri ehtimalına qarşı Məşhəddə tədbirlər görülür.

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

- Daxiliyyə nazirinin, Bələdiyyə İdarə-sinin rus, türk və başqa-başqa şura mü-

əssisələrinə buraxılan su üçün 451,862 rublə 67 qəpik istəməsi haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir [qərara alınmışdır]:

Rədd edilsin.

- Daxiliyyə nazirinin, Bakı quberniyası polis mühafizi müfəttişi yüzbaşı Əhməd-bəyovun minbaşılığa tərfsi [qaldırılması] haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Əhmədbəyovu minbaşı rütbəsinə tərifi etməli.

- Daxiliyyə nazirinin, Bakı polismeysteri kiçik müavini [Əziz bəy] Bayrambəyovun minbaşılığa tərfsi haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

1) Bayrambəyov minbaşılığa tərifi edilsin;

2) Daxiliyyə nazirinə, xidmətdə bulunan hərbi məmurların tərfsindən əvvəl hərbiyyə müəssisələrindən məlumat alınması tapşırılsın.

- Ticarət və Sənaye və Ərzaq nazirinin Mal Mübadiləsi Komitəsi ləğvi haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Komitə ləğv edilməklə, vəzifəsi Ticarət və Sənaye və Ərzaq Nəzarəti Şurasına mühəvvəl edilsin [tapşırılsın].

- Daxiliyyə nazirinin, Zaqatal şəhərinə su yolları, soqaqları və şəhər evləri təmirindən ötrü 70 min rublə faizsiz para buraxılması haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Məruzə 3-cü maddədən başqa, təsviblə [bəyənilməklə], təsdiqdən ötrü Məclisi-Məbusana idxalı tapşırılsın.

NƏZARƏTLƏRDƏ [NAZİRLİKLƏRDƏ]

- Xariciyyə naziri müavini Adil xan Ziyadxanov həzrətləri vəzifə ifası üçün bir neçə günlük Gəncəyə əzimet etmişdir [getmişdir].

- Mə'dəniyyət [mədənçilik] və neft fəhlələrinin müştərək İttifaqı Məsai Nəzarətinə [Əmək Nazirliyinə] müraciətən məlum etmişdir ki, aldığı məlumat nəzərən Neftçilər İttifaqının Sabunçu xəstəxanasında işlər qayət fəna dərəcədə aparılmaqdadır. Məsələn, əmrəzi-cildiyyə [dəri xəstəlikləri] və göz xəstəliyi şöbələri yox. Başqa-başqa xəstəliklərə düşər olmuşlar bərabər yaşayırlar. Halbuki bir naxoşa digər xəstəlikdən sirayət etmək ehtimalı yüzə yüz olur. İttifaq rica etmişdir ki, iş aparılmaqdan ötrü İttifaqın doktoru və Məsai Nəzarəti nümayəndəsindən ibarət bir komiya təşkil edilib işi məhəllində [yerində] təhqiq etsin.

- Maliyyə Nəzarəti Məsai Nəzarətinə müraciətən rica etmişdir ki, Azərbaycan Cümhuriyyəti xəzinəsindən əlavə nə kimi müəssisələrə vergi vermək mümkün olacağı barəsindəki nəzəriyyatını havi [fikirlərini ehtiva edən] məlumatı Maliyyə Nəzarətinə bildirsin.

- Fabrika müfəttişi Məsai Nəzarətinə müraciətən məlum etmişdir ki, “Kolesnikov və oğlanları” firması fəhlələrə veriləcək məvacibi pul olmamaqla təbir [izah] edib, məvaciblərini verməyir. Müfəttiş rica etmişdir ki, bu barədə lazımi bina-güzarlıqda bulunulsun [tədbir görülsün], zira firma məvacibləri verməyə qadirdir.

- Məsai Nəzarəti Daxiliyyə Nəzarətinə müraciətən məlum etmişdir ki, Kəsbkarlar [Həmkarlar] İttifaqı Məsai Nəzarəti indində [nəzdində] Azərbaycandan nəfy [sürgün] edilmiş İttifaq əzası [üzvü] Koval və Çurayevin qaytarılması üçün təşəbbüsdə bulunmuşdur. Nəzarət rica etmişdir ki, mümkün görülərsə, onların qayıtmalarına müsaidə verilsin.

- Fabrika baş müfəttişi Məsai Nəzarətinə məlum etmişdir ki, iyunun 4-dən etibarən Nəzarət müfəttişi mühəndis-texnoloq Şults Gəncə quberniyası müfəttişliyinə təyin edilmişdir. Müşarünileyhin [haqqında danışılan şəxs] dəftərxanası quberniya dəftərxanasında yerləşdiriləcəkdir.

- Fabrika baş müfəttişi Məsai Nəzarətinə müraciətən məlum etmişdir ki, Ərzaq Nəzarəti cəbindəki [nəzdindəki] çörək emalatxanası fəhlələrinə Nəzarət məvacib verməkdən imtina etmişdir. Halbuki əldə edilən məlumat görə, onların məvacibləri verilməlidir. Müfəttiş rica etmişdir ki, bu barədə binagüzarlıqda bulunulsun [tədbir görülsün].

- Məsai naziri Fabrika baş müfəttişinə müraciətən əmr vermişdir ki, tətillər günlərində işləmək istəyən fəqət işləməyə müsaidə bulmayan fəhlələrin məvaciblərinin bütünlüklə verilməsi haqqında lazımi tədbir ittixaz edilsin [tədbirlər görülsün].

- Məsai Nəzarəti, dövləti [dövlətə məxsus] mərmə zavodu müdiriyyətinə xəbər vermişdir ki, Mayın 28-i dövləti bayram olduğu üçün məvacibləri də verilməlidir.

- Gəncə nahiyəsində hal-hazırda 1000 nəfərədək İrəvan qaçqınları toplanmışdır. Bunların qaramalları üçün həman nahiyədə ələfiyyət [ot] olmadığından naş [ötrü], Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə [Sosial Təminat] naziri Türük və Məabir Nəzarətinə [Nəqliyyət və Rabitə Nazirliyinə] müraciətən rica etmişdir ki, qaçqınları Kürdəmir mövqifinə [stansiyasına] gətirmək üçün 30 ədəd vaqon verilsin. Qaçqınları Kürdəmir mövqifində Şamaxı nahiyə müfəttişi müvəkkili qəbul edib Şamaxı nahiyəsində yerləşdirəcəkdir. Həman nahiyədə ələfiyyət kafi dərəcədə mövcuddur.

- Şöbə müdirinin verdiyi xəbərlərə görə, Xaçmaz mövqifində bir çox qaçqın toplanmışdır. Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti nahiyə müfəttişliyindən rica etmişdir ki, qaçqınları yerlərinə qaytarmaq üçün tədbir ittixaz edilsin [tədbirlər görülsün].

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti Türük və Məabir Nəzarəti ilə etilafə [razılığa] gəlmişdir ki, Gədəbəy komitəsinə Novo-Bayəzid qaçqınları üçün alınmış buğdanı Ləki mövqifindən Əlilər mövqifinə aparmaq üçün bir vaqon versin.

- Bakı mövqifində Tersk nahiyədən gəlmiş bir çox qaçqın mövcuddur. Bunları Tazəşəhərə göndərmək üçün Türük və Məabir Nəzarəti İngiltərə Komandanlığı indində [nəzdində] biletlərə güzəşt edilmək barəsində təşəbbüsdə bulunmuşdur.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti tərəfindən xəsarətdidə olmuşlara [zərər-

çəkənlərə] taxta-şalman verilmək barəsindəki Ərazi Nəzarəti düsturüləməlləri [təlimatnamələri] bütün nahiyyə müfəttişlərinə göndərilmişdir.

MAL XƏYANƏTİ VƏTƏN XƏYANƏTİNƏ RƏHBƏRDİR

Hamiya bir gözlə baxdıq: ləyaqətli əcnəbiləri, xariciləri iş başına dəvət edib bələdiyyələrimizi, pullarımızı bunlara tapşırırdıq. Lakin bunlardan bir çoxu Azərbaycanı özünə vətən hesab etməyib, özlərinə həvalə olunmuş əmanətlərə bəzən xəyanət edirlər.

Bunların hələ əllərindən gələ bilən xəyanətləri kassalardan pul oğurluğudur ki, zətən bu daxili xəyanətlərin axır nəticələri pək fəna görünür. Ağacı içindən yeyib tələf edən qurdlar kimi bu məmur-lar da dövlətin qanı mənziləsində [yerində] bulunan nəqdiyyələrini [pullarını] sorub sömürürlər.

Ən böyük xəyanətlər Bakı Bələdiyyəsində baş verir. Buranı hökumətmi başlıbaşına buraxmışdır, yaxud buradakı müsəlman məmurlarının bacarıqsızlığından-mı bir bu qədər xəyanətlər zühur edir? Hanki olursa-olsun, bu səhlənkarlığın axırı xeyir deyildir. Nümunə olaraq bələdiyyədə baş vermiş xəyanətlərdən bir neçəsini burada qeyd etməliyəm.

Bələdiyyənin İqtisad şöbəsində Axverdov (?) familiar bir şəxs xidmət edirmiş. Bunun vəzifəsi əhalidən şəhər və dövlət töycülərini cəm etmək imiş. Bunun əməlinə [əməllərinə] çoxdan sui-zənn [şübhə] ilə baxılırdı. Lakin bunun hərəkətini təftiş

etmək xəyalı rəislərin qafalarında ancaq bu günlərdə caygir olmuşdur [özünə yer tapmışdır].

Təəccüb burasıdır ki, qəflətən və xəbərsizcə bir təftiş əvəzinə, Axverdovu müşfiqanə [yumuşaq] işarələrlə əhvalatdan hali [xəbərdar] edirlər. Axverdov möhlət istəyir ki, hesab dəftərlərini tərtib və nizama salsın. İstidası [xahişi] qəbul olunmadığı halda, ayrı bir bəhanə ixtira edir ki, guya naloq [vergi] siyahıları Xəzinə Palatasında qalmışdır. Tələb olunur ki, siyahıları Palatadan götürüb müfəttişlərə təqdim etsin. Binaənileyh [ona görə], Axverdov Palataya rəvan olur. Lakin müfəttişlər Axverdovu indi də gözləyirlər. Qaçıb gizlənmişdir.

Palatadan əhvalpürsən olunduqda [soruşulduqda], cavab verirlər ki, Palatada heç bir siyahı yoxdur və Axverdov da oraya əsla gəlməmişdir.

Hələlik yüzlərcə Axverdovun sui-istimalı [sui-istifadəsi] və ənvai fokusları [fırıldaqları] kəşf olunmuşdur. Təftiş qurtarmamışdır. Ciblədiyi pulların miqdarı çoxdur. Hələ 10 min manata qədər oğurluğu kəşf olunmuşdur. Rəvayətə görə, Axverdov İrana, yaxud Ermənistanı qaçmışdır.

İkinci vəqə [əhvalat] bundan daha maraqlıdır. Belə ki, bu günlərdə Bələdiyyənin daxıldarını [kassirini] Şamaxı yolunda soyub yüz həştad min manatını aparmışlar. Bu pulları daxıldar ağa aparırmış ki, 19-cu xəstəxananın məmur və xidmətkarlarına donluq versin. Təəccüb deyilmi ki, yüz həştad min manatın mühafizəsi üçün daxıldar özü ilə qarovulçu dəstəsi götürməmişdir? İstibdad dövründə böylə daxıldarları qarovul dəstələri müşayiət edərdi. İndi nə üçün böylə olmayır?

Bundan əlavə, təəccüb burasıdır, soyğunçulara haradan məlum oldu ki, filan gün, filan küçədən, filan daxıldar bir bu qədər pul aparacaqdır? Bu soyğunçular kimdir və sirqət olunmuş [oğurlanmış] bir bu qədər pulları hanki məqsəd və əməlin icrasına sərf edirlər? Bəlkə əlimizdən pullarımızı qarayıb da aramızda gizlənmiş xainləri həman pullarla bəsləyirlər?

İnsan düşündükcə, dərin-dərin fikirlərə qərğ olur. Bu gün varımızı yeyənlər, sabah üzərimizə xoruldayacaqlar. Bu oğruluqlara, bu xəyanətlərə məgər heç bir çarə yoxdur?

Burada baş sındıracaq, zehin yoracaq bir şey yox. Sabiq hökumətin qanunları gözlərimizin önündən hələ qaib olmamışdır. Tamam daxıldarların, kassirlərin özlərinə məxsus cəmiyyətləri, artelləri vardı. Hər daxıldarın vəzifəsinə nisbət artellərdə girovları saxlanırdı. Bunlardan bir xəyanət baş verdiyi halda, həman girovlardan iadə olunurdu [qaytarılırdı]. Müəssisələrə lazım olacaq daxıldarları fəqət artellərin riza və cavabdehəndəliyi [razılığı və cavabdehliyi] ilə dəvət edirdilər.

İştə, ən asanca bir çarə! Daxıldarların xəyanətinə qarşı artelləri cavabdehəndədirlər. Hərgah, bu gün Azərbaycanda daxıldarlar arteli yoxdursa, bunun təsisinə çalışmalı, tələb etməli ki, Azərbaycanın tamam daxıldarları bir cəmiyyət tərtib versinlər, hər kəsdən beqədri-kifayə [kifayət qədər] girov alınsın. Daxıldarların hərəkətinə qarşı məsul qalmış cəmiyyət də hər şübhəli şəxsi üzvlüyə qəbul etməz. Əmin olmadığı adamın da daxıldarlığına riza göstərməz. Daha bundan da gözəl çarə?

Bir də daxıldarlar özlərinə mühafizəçi dəstəsi tələb etsinlər. Bunu səhl [asan]

sayan ağaların sui-istimalı aşkar olmayırmı? Böylə olan surətdə oğurlanmış pulların hamısına özləri məsul qalırlar.

Xülasə, mal xəyanəti vətən xəyanəti kimi deyilsə də, amma onun böyük müavinlərindəndir ki, bunu bir an əvvəl qabaqlamalındır. Məbada iş böyüyüb dairəsindən aşmasın.

Fərhad Ağazadə

MƏTBUAT

Bakı Raboçi Konfrans idarəsinin türk dilincə yazılmaqda olan “Əxbar”ı qəzetəmizin keçən nömrələrindəki baş məqalələrindən “Qara təhlükə” sərlövhəlisindən bəzi yerlərini iqtibas edərək, sonra tənqidə başlayır və sonra deyir ki:

“Üfüqünüzdə qara əl yeddi aydır ki, nüməyan olmuşdur [görünmüşdür]. Ancaq sizin kor gözlünüz və kar qulağınız həmin qara əlin nə işini (“görmüşdür” sözü yəqin buraxılıbdır) və nə səsini eşitmişdir.”

Əfəndim! Siz üfüqdə yalnız bir “qara təhlükə”ni görürsünüz, amma biz qara ilə bərabər “qırmızı təhlükə”ni də görürük. Biz “Həştərxan ilə mal mübadiləsi” şüarı altından “Daloy [məhv olsun] Azərbaycan istiqlalı” sözlərini də eşidirik, amma siz eşitməyirsiniz.

İndi insaf edilsin: kor kimdir, kar kimdir?

GÜRCÜ MƏTBUATI

Denikin əhvalı münasibətilə gürcü sosial-demokrat qəzetəsi “Ertoba” aşağıdakı məqaləni yazır:

“Denikin hücumu qorxusu Zaqaf-qaziyada icrayi-fəaliyyət edən qüvvətləri iki qisimə ayırdı. Bu iki qüvvətlərdən birinin məsləkini, təqib etdiyi idealları iki iyun tarixindəki Məclisi-Müəssisən ictimasi [yığıncağı] vazeh [açıq] bir surətdə göstərdi: Bütün Məclisi-Müəssisən bir adam kimi Sosial-Demokrat Fraksiyonunun qətnaməsi ətrafında birləşdi. Bu qətnamə tələb edirdi ki, Denikinə qarşı hökumət hər dürlü mübarizəyə girişməli və fraksiyon da ona yardım eyləməlidir və biz onu da biliriz ki, Azərbaycan dəxi Gürcüstanla bir müttəfiqdir.

Ermənistan isə büsbütün başqa bir vəziyyət tutdu. O hər dürlü ehtimala görə, bitərəfliyi biza vəd etməkdədir. Əlbəttə, bu bitərəflik də o surətlə ki, bizim tərəfimizdən cürbəcür güzəştləri intizar etməyə [gözləməyə] müqabildir. Bu, daşnak bitərəfliyidir və Ermənistanın vəziyyəti daşnakların iğfal edici [aldadıcı] bir manevaralarından ibarət olduğunu biz hamımız şübhəsiz biliriz!

Fəqət Denikin təhlükəsinə qarşı ikinci bir cərəyan dəxi birləşdirərək icrayi-fəaliyyət etmələrinə meydan verdi ki, bunlar da sosialist libasını taxmış olaraq biza görünməkdədirlər. Bunlar da Rusiya kommunistləridir ki, hər gün çıxan qəzetələri “Volna” ilə biza Rusiya kommunistlərini mədhü-səna edib [tərifləyib] dururlar. Gürcüstanın “milli” hökumətini isə xak ilə yeksan [yerlə bir] edərək söyməkdədir və Gürcüstan istiqlaliliyyətini məsxərəcə tərif eyləməkdədirlər.

Bizim sabiq yoldaşımız rusca “sosial-demokrat” çoxdan bəri kommunist siyasətində olduğu halda, şimdi apaşkar özünü göstərdi. Denikin Qafqaziyaya

doğru yürüşünü o qəzetə də mənfi bir surətdə görməkdədir. Fəqət demokratiyamızın və hökumətin siyasətinə bütün siyasi cərəyanlar baş aydıqları halda, “sosial-demokrat” buna müvafiqət etməyir [bununla razılaşmır], riza və inqiyad göstərməyir [tabe olmur]. O guya öz fikiri ilə Bakı proletariyasının amil olduğunu [əməl etdiyini, hərəkət etdiyini] bir tərəfdən söyləyərək, bu məqsəd üçün dəxi Bakı proletariyasının mübarizə eylədiyini biza anladır və Gürcüstan Hökumətinin milli mübarizə ətrafında bulunduğunu tənqid edir və bizim mübarizəmizin isə əvvəla Denikinə qarşı olmasını, sonra da Rusiya Sovet Hökuməti ilə birləşməmizi tövsiyə edir. İştə, bizim sabiq yoldaşlarımız bizim kəndçi və proletariyamıza böylə bir öyüd verirlər.”

Gürcü qəzetəsi bunu şiddətlə tənqid etdikdən sonra axırda yazır:

“Bizim əlimizdə heç bir vəsilə [vasitə] və sübut yoxdur ki, siyasətimizi dəyişəlim. Biz Denikin ilə hər b edirik. Bizim hər bimiz Rusiya Sovet Hökuməti ilə birləşmək deyil, istiqlaliliyyətimizin mühafizəsi üçündür və kim bizim istiqlaliliyyətimizi təsdiq edər və tanıyarsa, onunla dostanə hərəkət edər. Bu dost istər Lenin olsun, istərsə Denikin, bizim üçün müsavidir [birdir]. İştə, bizim qəti yolumuz budur.”

BAKI XƏBƏRLƏRİ

“Yardım alayı”nın ərizəsi

Bakıda təşkil edilmiş olan ehtiyat könnüllü “Yardım alayı” komissiyası Rəisivükəla [Baş nazir], Hərbiyyə naziri və Türk Ədəmi-mərkəziyyət “Müsavat” firqəsinə

bir ərizə verərək məlum etmişdir ki, axır vaxtlar şəhərin bəzi yerlərində qeyri-məsul şəxslər tərəfindən dəstələr təşkil edilərək gecələr küçələri gəzir, Parlaman qarşısına və qeyri yerlərə gedirlər.

Əhali bunların “Yardım alayı” dəstələri olduğunu zənn edirlər. Əlbəttə, cavanların böylə hissiyyətinə və hərəkətinə heç söz ola bilməz. Lakin onlar qeyri-münasib hərəkətdə bulunarlarsa, o vaxt “Yardım alayı” cavabdəhəndə [cavabdeh] olmayacaqdır.

Ərizənin axırında komissiya rica edir ki, camaat arasında məşhur olan “Yardım alayı”nın heysiyyətini xələldar etməmək [korlamamaq] və hər kəs tərəfindən bir dəstə təşkil edilib bununla gözəl bir təşəbbüsün qeyri-müntəzəm hala salınmasına imkan verməməkdən ötrü bu tövr hərəkətin önü alınaraq, “Yardım alayı” komissiyasından başqa könnüllü dəvət etməyə kimsəyə icazə verilməsin. Çünki bununla “Yardım alayı” və ələlümüm [ümumiyyətlə] böylə bir xeyir işin müvəfəqiyyətli surətdə davam etməsinə mümaniət [manecilik] göstərilmiş olar. Yazılmaq istəyənlər dəstələrə ayrılmayıb, həman bir müəssisədən idarə olunmaq üzrə çalışmalı və bununla vətən və millətə birlikdə yardımda bulunmağı nəzəri-etibara alaraq, əvvəlcə təşkil olunub və hökumət tərəfindən tanınmış olan “Yardım alayı” komissiyasına gəlib yazılsınlar. Çünki qüvvə birlikdədir.

“Yardım alayı”nın gecə məşqləri

Ehtiyat könnüllü “Yardım alayı” heyətirəyasətinin binagüzarlığı [sərəncamı] ilə bu gündən [dən] etibarən hər gün axşamlar saat 9-dan 12-yə qədər Təzəpir məscidi hə-

yətində “Yardım alayı” əsgərlərinə məşq və nizam veriləcəkdir. Buna binaən [buna görə], alay əsgərləri olanlar məzkur [deyilən] vaxtda oraya gəlməlidirlər. Bundan əlavə, üç gün əhya günləri olmaq münasibətilə bazar-dükən bağı olduğundan, həman günlərdə Salyan kazarmalarında alay əsgərlərinin təlimi üç gün olacaqdır. Məzkur günlərdə alaya yazılmış olanlar hamısı oraya gəlməlidirlər.

Məscidlərdə moizə

Ramazanül-mübarək münasibətilə şəhərin bütün məscidlərində məşhur axund və vaizlər tərəfindən əhvali-zaman və hadisata dair müfid [faydalı] və mənidar [mənalı] moizələr və nitqlər irad olunmaqdadır [oxunmaqdadır]. O cümlədən Hacı Cavad məscidində – Molla Məhəmməd Əmin axund, Təzəpir məscidində – axund Molla Məhəmmədəli Bilgəhi, Hacı Cəbrayıl məscidində – Hacı Mirzə Mehdi axund, Qasımbəy məscidi – Şeyx Qəni axund, Hacı Pirverdi məscidi – Hacı Molla Ağa axund Rəsulzadə, Came məsciddə Bakı qazısı Hacı Molla Əbdürrəhim axund [Hadizadə] və Hacı Molla Cavad axund moizələr, nitqlər söyləyirlər. Bunlardan əlavə, Məşixət əzasından [Şeyxülislamıq İdarəsi üzvlərindən] Hacı Şeyx Həsənağa dəxi hər gün bir məsciddə moizə və nitq söyləyirlər.

General Andranikin həbsi

Tiflis və Batum təriqi [yolu] ilə İstanbul, oradan da Parisə getmək istəyən Andranik İstanbulda Türk hökuməti tərəfindən tövqif edilərək [tutularaq] həbsə alınmışdır. Andraniki müsəlman qırğınlarında iştirak etməklə müttəhim edirlər.

Türküstanda

Bolşeviklərlə Aşqabad hökuməti müharibəsindən sonra, bolşeviklər Duşak istasyonunu işğalən Qəhqəhə mövqifinə-dək [stansiyasınadək] gəlmişlərimiz. Sonralar əks-hücum nəticəsində geri atılmağa məcbur olmuşlarmış. İyunun 12-də yeni müharibələr başlanmışsa da, nəticəsi məlum deyildir.

Aşqabadda Azərbaycan nümayəndəsi

Azərbaycan siyasi nümayəndəsi Aşqabadda varid olub [çatıb], dəftərxanasını güşad ilə [açmaqla] fəaliyyətə başlamışdır.

Tazəşəhərdə

Petrovskdan – Cəbhədə müharibə edən dabravollara [kənüllülərə] kömək olmaq üçün Tazəşəhərə 500 kazak varid olmuşdur. Yenidən iki vapor [gəmi] qoşunun da vürudu [gəlməsi] gözlənir.

Hacı-Tərxanın hali

Bakıda alınan məlumata görə, Dabravol dəstələri Hacı-Tərxanın 15 verst məsafəliyində olan Biryuçya Kosa adlı yeri işğal etmişlərdir. Hacı-Tərxanın hali təhdid altında olub yaxın günlərin ərzində süqut etməsi gözlənir.

Türküstan əhvalı

Türküstanda müntəşir [nəşir olunan] “Şura əxbarı” nam [adlı] qəzetənin bir nömrəsi əlimizə düşmüşdür. Qəzetənin birinci səhifəsindən başqa, üç digər səhifələrində edam edilənlərin isimləri mündəricidir [dərc olunub]. Aşqabad hökuməti ilə bolşeviklərin müharibəsində birinci-

lərin məğlub olmasına səbəb verən bir əhval olur. Böylə ki, baş iştirak edən iki erməni alayı bolşeviklər tərəfinə keçir. Bolşeviklər həman iki polku tərksilah etdikdən sonra həpsini qurşuna düzüb gülələmişlərdir. İştə, qəzetədə onların əsami [adları] yazılmışdır. Həman vəsiqənin altında da Türküstan fəvqəladə komissarı Kazım bəy imza etmişdir.

Astaradan

Rus Astarasından lodka ilə qaçmış olan sərnəşinlərdən birisi rəvayət edir ki, iyunun 8-də ətrafda olan kəndçilər şəhərə hücum etmişlərdir. Bunlar Muğan bolşevikləri kazarmasına daxil olub və orada kimsəni görmədiklərindən, orada olan bütün silahları yığışdırıb, sonra silahsız Qırmızı qoşunlara hücumla onların hamısını qırmışlardır. Şimdi şəhər kəndçilərin əlindədir.

Lənkəranda

Məhəlli [yerli] bolşeviklər Bakı Sentrodomunun [Mərkəzi Ev Komitəsinin] Lənkəranda olan nümayəndəsi Kuznetsovu və məhəlli, Denikin tərəfdarı məşhur tacir Kubinskini atmaqla edam etmişlərdir.

Mütəəllimlər ittifaqında

Bu gün iyun ayının 17-də, axşam saat 4-də, Bakı İkinci gimnaziya binasında Bakı İttifaqi-Mütəəlliminin [Tələbələr İttifaqının] təcili iclası çağırılıb. Üzvlərdən təvəqqe olunur gecikməsinlər.

Yeni qəzetə

Bakıda sükunət edən [yaşayan] Nikolay Vasilyeviç Lyuboviyev qubernatora müraciətən rica etmişdir ki, Bakıda gündəlik

“Vesti” adında bir qəzetə nəşrinə ona icazə verilsin.

Quba Bələdiyyə İdarəsinə borc pul buraxılması

Məclisi-Məbusan tərəfindən qərarədd edildiyinə görə, Quba Bələdiyyə İdarəsinə 100 min manat miqdarında borc pul buraxılmışdır. Həmin məbləğin verilməsi üçün Daxiliyyə Nəzarəti qubernatora lazımı binagüzarlıq və sərəncamda bulunmuşdur.

Qobu kəndi camaatının ricası

Bakı qəzası Qobu kəndi camaatı qubernatora müraciətən rica etmişdir ki, hal-hazırda onların imkanı olmadığından, məzkur [adı çəkilən] kənddən istənilən vergi pulu üç ay müddətə təxir edilsin.

“İttihad” firqəsinin Ramana şöbəsi

Həziranın 16-da Rotşildin Ramana mədəninə “İttihad” firqəsi tərəfindən əhvali-hazirəyə dair mühazirə oxunmuş və sonra şöbə açılmışdır. Şöbənin sədrliyinə Yarəli Tahirzadə, katibliyə isə Əbdülhəmid Cəfərzadə seçilmişlərdir.

Bələdiyyə İdarəsində

Bakı Bələdiyyə İdarəsi xidmətçiləri Məsai Nəzarətinə [Əmək Nazirliyinə] müraciətən rica etmişlər ki, dövləti müəssisələrin xidmətçilərinin məvacibləri artırıldığı və gün-gündən ərzaq və mühimmatın qiymətləri artdığı üçün onların da məvacibləri ümumi əsas üzrə artırılmalıdır. İttifaq rica etmişdir ki, məsələ Bələdiyyə Məclisinin yaxın iclasına idxal edilməklə tez baxılması üçün tədbir ittixaz

edilsin [tədbirlər görülsün]. Məsai naziri təliqəni [rəsmi məktubu] Fabrika baş müfəttişinə irsalən [göndərib], tezliklə əncam verilməsini rica etmişdir.

“Səadət” mədrəsəsi müəllimləri

“Səadət” mədrəsəsi müəllimləri Məsai Nəzarətinə müraciətən məlum etmişdir ki, dörd aydan ziyadədir ki, məvacib almayırlar. Halbuki, müəllimlər Məşixətə [Şeyxülislamıq İdarəsinə] və Maarif Nəzarətinə müraciət etmişdirlərsə də, cavab alammamışlardır. Məsai Naziri Fabrika baş müfəttişindən təcili surətdə müəllimlərin məvacibləri verilməsi üçün tədbir ittixazını [tədbirlər görülməsini] rica etmişdir.

AZƏRBAYCANDA**Ağdaşda milli bayram**

Gənc Azərbaycan hökumətinin sənəyi-dövriyyəsi [ildönümü] münasibətilə 28 May günü Ağdaşda qayət parlaq keçmişdir.

Bütün bazar milli Azərbaycan bayraqları ilə bəzənmiş, hər tərəf xalça, gəbə və sairə ilə fərş edilmişdi [döşənmişdi]. Məktəb uşaqları milli Azərbaycan şərqləri ilə şəhərin hər tərəfini gəzirdi. Böyük-küçük bir-birinə qarışmış, hər kəsdə bir hərəkət, bir məmnuniyyət, hasili bəşşətə-üzmə [böyük şadlıq] içində keçirdiyi bu gün Ağdaş şəhərində qayət parlaq və təntənəli keçmişdir. Möhtərəm camaatımızın göstərdiyi xariqələdə məmnuniyyəti istiqlaliliyyətə qarşı olan hüsn-rəğbəti nə də rəcələrdə olduğunu göstərirdi. Hələ cümə məscidi olan Hacı Osman məscidi ilə

şia qardaşlarımızın məscid minarələri çalışqan, fəal ziyalılarımızdan olan Məhəmməd rza əfəndi Əbdizadə cənabları tərəfindən əlvan kağız zəncirlə bir-birinə rəbt edilmiş [bağlanmış], camelər fənərlərlə donanmışdı.

Saat 10 radələrində bazar bütün-bütünə qapanaraq möhtərəm camaat məktəb uşaqları ilə cameyi-şərifin həvalisində [mübarək camenin ətrafında] toplandırlar. Orada qazi İsa əfəndi cənabları dua oxuyaraq bir nitq irad etmişdir [nitq söyləmişdir].

Əbülqasım əfəndi dəxi qayət bəliğ [bəlağətli] və təsirli bir lisanla nitqə başlayaraq istiqlalimizə nə tövr mühafizə edəcəyimizi bir çox ayət və hədislərlə izah edərək, hal-hazırkı qulluqçuların mərhəmətsizcəsinə millətə nasıl soxulduqlarını və buna milli tərbiyəmizin olmadığını səbəb göstərmişdir.

Əbülqasım əfəndidən sonra, axund Molla Məhəmməd dəxi dua oxumuş, daha sonra gənclərimizdən Abbasəli bəy Məhəmmədov cənabları irəliləyərək millətimizi qorxunc fırtınalar, təlatümlər içində qalan gəmi təknəsinə bənzədərkən, baha olan və hələ qurumamış olan türk qanları sayəsində aldığımız bu istiqlalimizə qayət mərdanə mühafizə etməli olduğumuzu bəyan edərək məclisə xitam vermişdir.

Buradan əvvəlcə hazırlanmış olduğu xanəndə və sazəndə dəstəsi başda olduğu halda bütün camaat bağa gəlib və orada möhtərəm gənc müəllimlərimizdən olan fəal İbrahimxəlil əfəndinin uşaqlara verdiyi gimnastik təlimlərinə tamaşa edərək axşama qədər orada əylənmişdir və Ağdaş gəncləri tərəfindən məktəb

uşaqlarına bir qoyun kəsərək ənam edilmiş və çay ziyafəti verilmişdir.

Səyyah: Nəsrəddin

GÜRCÜSTANDA

Tiflisdə alınan məlumata görə, bolşeviklər hərbi nöqtəyi-nəzərlə böyük əhəmiyyəti olan Kupyansk nöqtəsini tərk etmişlərdir.

Keşişin həbsi

İyunun 12-də, səhər saat 9-da öz otağında Tiflis Aleksandro-Nevski kəlisinin keşişi Vladimir Yeqorov həbs edilmişdir.

Batumba

Yaxın bir zamanda Batumba 2 alay dabravol qoşunu varid olacaqdır [gələcəkdir]. Hal-hazırda Batum Dabravol ştabının [Könüllü qərargahının] başında Batumun sabiq qubernatoru general [Romanko-]Romanovski durur.

Novorossiyskdə

Novorossiyskdən gələn xəbər verir ki, Odessa, Yalta və Sevastopol təliyə edildikdə, Novorossiyskə gəlmiş olan paroxodlar iskaləyə yerləşmişlərdir. Sərnishinlər azdır. Çünki onlar dabravolların ümumi səfərbərliyindən ehtiyat edirlər. Zira dabravollar nə xəstəyə, nə də qocaya baxmayırlar. Novorossiyskin zahir həyatı asudədir. Fəqət bu asudəlik cəza tədbirləri ilə bərpa edilir.

Qəzetənin qapanması

İyun ayının 13-də Gürcüstan hökü-

məti binagüzarlığı [sərəncamı] ilə “Znamya sosializma” qəzetəsi qapanmışdır.

Tiflisdə

- İngiltərə Komandanlığının əmrinə görə, Tiflisdə olan Almaniya xəstəxanasının növbəti həkimi həbs edilmişdir. Xəstəxanadan əslinə [silah] tapılmışdır.

- Qəti surətdə aşkar olmuşdur ki, İngiltərə əsgərləri uzun müddət Zaqaqqaziyada qalacaqlardır.

- Batum və Novorossiysk limanlarına ingilislər, amerikalılar və fransızlar tərəfindən Gürcüstanla Zaqaqqaziya üçün 100 milyon manat qiymətində mal gətirilmişdir. Naməlum səbəblərə görə bu mallar hələ kənara çıxarılmayıb.

ERMƏNİSTANDA

“Aref” qəzetəsi yazır:

Qars şəhəri kifayət qədər əhali ilə dolmuşdur. Türklərin zamanında müsəlmanların əllərində olan ticarət indi ermənilərin əlinə keçmişdir. Ətraf kəndlərin əhalisi öz yerlərinə qayıdırlar. Onlara səpmək üçün toxum verilsə də, toxum səpən azdır. Çünki azuqə kasad olduğundan toxumluq verilən taxılı yeyirlər. Hər başa 30 girvənkə taxıl buraxılır. Bir həftədir ki, əhaliyə çörək verilməyir. O cəhətə çörəyin çox hissəsi palıddır. Çörəyin girvənkəsi 6-8 manata satılır. Güngündən palıdın qiyməti artır.

Şəhərdə olan müsəlmanların ədədi azalır. Onlardan burada indi çox az qalıbdır. Müsəlmanlar tərəfindən zəbt edilmiş erməni evləri sahiblərinə qaytarılır. Müsəlmanlarla ermənilərin münasibəti yax-

şıdır. Müsəlmanlar şəhərdə asudə gəzirlər. Şəhərdə ruznamələr [qəzetlər] alınmadığından, müxtəlif şayiələr dövrən edir. Ziyalı qüvvələr azalmaqdadır. Qarsda olan ingilis qoşunları gedib, ağır qala toplarını özləri ilə aparırlar. Burada bir neçə ingilis bölüyü qalacaqdır. Ermənistan qoşunu Sarıqamışdadır. Ümumən halət, xüsusən şəhərin abadanlıq işi pək fənədir.

Məhəlli [yerli] müsəlmanların ruhani rəisi qazi şəhərdən və ətraf kəndlərdən külli miqdarda müsəlman toplayıb onlara nəsihət və vəz etdikdən sonra şəhərə taxıl və qeyri məkulat [ərzaq] gətirib münasib qiymətə satmağı təklif etmişdir. Əhali qazının nəsihətinə əməl etməyi söz vermişlərdir.

* * *

Suriyaya nəfy [sürgün] edilmiş ermənilər son binagüzarlığa [sərəncama] müvafiq Hələbə cəm olub gündə 1800 adamdan mürəkkəb bir dəstə öz evlərinə göndərilirlər.

Ermənistan Parlamanında

İyunun 5-də bir aylıq fasilədən sonra 12 nəfər Türkiyə ermənilərinin iştirakı ilə Ermənistan Parlamanının iclası vəqə olmuşdur. Bu dəfə üstünlük Daşnak firqəsinə qalmış kimi olmuşdur. Bu əhvaldan narazı qalan sosialist Kadet firqəsi [Konstitution-Demokratik Partiya] üzvləri nümayişkarənə bir surətdə Parlamanı tərk etmişlərdir. Kadet firqəsi feilən Parlaman intixabatını [seçkilərini] boykot etmişdir. Parlaman, hökumət və əhali bu işə asudə nəzərlə baxır. Hökumət rəisi [və] üzvü [Aleksandr İvanoviç] Xatisov iki saat

yarımlıq nitqində daxili və xarici siyasət barəsində müfəssəl bəyanat vermişdir. Parlaman üzvləri Rəisi-vükəlanın [Baş nazirin] nitqini tam bir diqqətlə dinləmişlərdir. Adi həyat və məişət xələldar edilməmişdir [pozulmamışdır].

Doktor **M. M. Kərimov** göz naxoşlarını və diş həkimi **A. Əmirov** naxoşları qəbul edirlər saat 4-dən 7-yədək. Ünvan: Suraxanski və Spasski küçələrin [küncündə] 102 nömrəli evdə. Telefon nömrə 40-91.

8754

Diş həkimi
R. S. Fuks

Qəbul edir: 9-dan 10-a dək; 5-dən 7-yə dək. Ünvan: Mariinski, nömrə 18. Ferdinandın aptekası ilə bərabər. Telefon nömrə 34-15.

10202

Petroqraddan gəlmiş doktor
İshaq Avetisoviç Atayans
(professor Mixaylovun müavini)

Mamalıq, qadın və urologiya naxoşluğuna mübtəla olanları qəbul edir. (Bövl [idrar] yolu azarına, köhnə və təzə süzənəyə müalicə edir.) Bövl yolunu elektrik aləti ilə müayinə edir. Hər gün saat 3-dən 6-ya kimi. Çaharşənbə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir. Ünvan: Telefonu küçə, nömrə 6.

8798

Diş həkimi
S. M. Hamburq

Nikolayevski nömrə 29, Parlaman qarşısında. Telefon nömrə 5-96. Kauçuk və qızıl üzərində süni dişlər qayırır. Dişləri ağrısız çəkir.

8756

Bəhri-Xəzər İstehlak Cəmiyyəti
“Kooperatsiya” müalicəxanası

Hər növ naxoşluqlar qəbul olunur. Müalicə haqqı üzvlərdən 4 rublə, qeyrilərdən isə 6 rublə. Bolşoy Morskoy küçə, Tarqovinin küncündə Həsənovun evində, yolu Bolşoy Morskoydan. Telefon nömrə 26-90.

Əmrəzi-daxiliyyə [daxili xəstəliklər] 9-11 Balayan

Mədə naxoşluğu 12-2 Mejebovski; 4-6 A. Seyidov

Əmrəzi-əsəbiyyə [əsəb xəstəlikləri] 12-2 Şmirqeld

Cərrahiyyə 9-11 Sander

Uşaq naxoşluğu 9-11 Rabinoviç; 4-6 Bron

Arvad naxoşluğu və mamalıq 9-11 Pines; 12-2 arvad həkimi Şapiro-Rotman; 4-6 S. Seyidov[a]

Dəri və zöhrəviyyə 9-11 O. Şamkoryan; 12-2, 4-6 Pernik

Göz naxoşluğu 9-11 Cəfərov; 4-6 arvad həkimi Qeqamyan

Qulaq və boğaz ağrısı 12-2 B. K. Finkelşteyn;

Diş ağrısı 9-11 Suşon-Sivkina; 4-6 İtkin

Müalicəxana müdiri bakterioloq Lyubəşevskaya

Müalicəxanada konsultasiyalar icra olunur. Operasiya, konsultasiya razılıq ilə. Çiçək döyülür, şəhadətnamə verilir. Analiz qəbul olunur. 606 və 914 müalicəsi.

10208

Xüsusi müsəlman təvəllüdxanası
Gövhər xanım Qazızadə

Vəzi-həml edənlər hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edirlər. Təvəllüdxanada əməliyyatı-cərrahiyyə (operasiya) icra edilib, doktor Tsentner konsultasiya yapır. Feldşeritsamama Vasserman çiçək döyür, yara bağlayır və iynə vurur. Adres: Armyanski küçə nömrə 13. Telefon nömrə 58-39.

T-321

Doktor Musa bəy Rəfiyev

Daxili əmrəzi [xəstəliklərə] düçar olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvan: Armyanski, nömrə 15. Telefon 16-80.

b-37

Moskvada təcrübə görmüş diş həkimi **K. S. Kolandskaya-Sanuxat** kabinə açmışdır. Müalicə edir, dişləri doldurur, süni dişlər qayırır və dişləri ağrısız çəkir. Qiymət münasibdir. Qəbul edir: Hər gün səhər saat 9-2-yədək; axşam saat 5-7-yədək. Adres: Bazarnı və Suraxanski küçələrin küncündə, nömrə 112.

8795

Arvad diş həkimləri
Z. A. Şexter və xanım

Dişlər ağrısız çıxarılır. Qızıl qapaq, qazma və hər növ qayırma dişlər. Dişin yaxşı qayırılması təmin olunur. Kənardan gələnələr üçün tezliklə görülür. Qiymətlət münasibdir.

Qəbul olunur səhər saat 9-dan 2-yədək, axşam saat 4-dən 7-yədək. Voronsovski küçə 17 nömrəli evdə, paradı qapıdan.

8753

Doktor S. İ. Zaks

Zöhrəvi, dəri və sifilis naxoşluqlarını qəbul edir. 606 və 914 müalicəsi. Naxoşları hər gün qəbul edir saat 4-dən 7-yədək. Vorontsovski küçə nömrə 43, 2-ci mərtəbə.

8776

Doktor M. B. Şaxnazarov

Dəri və əmrəzi-cərrahiyyə [cərrahi xəstəliklər] naxoşluqlarını qəbul etməyə başlamışdır. “606” və “914” müalicəsi. Qəbul edir: səhər saat 9-dan 12-yədək; axşam saat 4-dən 7-yədək. Ünvan: Armyanski küçə nömrə 3. Qubernskinin küncündə. Telefon nömrə 45-28.

8748

Berlin Darülfünunu doktoru
S. İ. Kopelioviç

Daxiliyyə və əsəbiyyə naxoşluqlarını qəbul edir səhər saat 10-dan 1-ədək, axşam saat 5-dən 7-yədək. Adres: Vorontsovski küçə nömrə 17, 2-ci mərtəbə. Telefon nömrə 50-28. Və 93.

8765

Arvad diş həkimi
M. S. İdaşkina

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan axşam saat 6-ya kimi. Ünvan: Nikolayevski küçədə 25 nömrəli evdə. Telefon 32-41.

2629

Doktor
Ağahüseyn Kazimov

Gəlib naxoşları yenə qəbul etməyə başlayıbdır. Əmrəzi-daxiliyyə [daxili xəstəliklər]. Qəbul edir səhər saat 10-dan 11-ədək; axşam saat 5-dən 7-yədək. Ünvan: Parapet, Şəfi İbrahimovun evində 3-cü mərtəbə. Telefon: 86-27.

8057

Tazə alınmış

Amerikanın südü satılır külli miqdarda İ. V. Denisovun bankir kantorasında (Olqinski və Nikolayevski küçələrin küncündə, telefon nömrə 37-75). Az miqdarda isə Qafqazski aptekarski mağazada, Baryatinski, nömrə 6.

10234

Müvəqqəti müdir:
Hacıbəyli Üzeyir

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Teleqraf xəbərləri

səh. 333. “Morning post” [The Morning Post]: Londonda 1772-1937-ci illərdə çap olunan gündəlik qəzet.

Sülh ətrafında

səh. 334. “spartaklar”: Almaniyada fəaliyyət göstərmiş marksist təşkilat olan Spartak İttifaqının üzvləri.

Qəzetələrdən

səh. 337. “petlyuralılar”: Ukrayna Xalq Respublikası Direktoriyasının rəhbərlərindən olan Simon Petlyuranın tərəfdarları.

“Odessa-Zastava”: Odessa dəmiryolunun əsas stansiyalarından biri.

“Qriqoryev süvariləri”: Ukraynanın hərbi xadimi Nikifor Qriqoryevin qoşunları nəzərdə tutulur.

“Qəhqəhə” (yaxud Qəhqə): Türkmənistanın cənubunda yerləşən Kaka şəhəri nəzərdə tutulur.

Gürcü mətbuatı

səh. 342. “riza və inqiyad göstərməyir”: qəzetdə “göstərməyir” yerinə “göstərilir” getmişdir.

Bakı xəbərləri

səh. 344. “Petrovsk”: Dağıstanda, indiki Mahaçqala şəhərinin köhnə adı.

“Tazəşəhər”: Krasnovodsk (indiki Türkmənbaşı) şəhərinin bəzi mənbələrdəki adı.

“Mərkəzi Ev Komitəsi” (Sentrodom): Bakının ehtiyaclarının təmin edilməsi məqsədi ilə şəhər əhalisini polis dairələrinin (sahələrinin) sərhədləri daxilində qurulan ev komitələrində təşkilatlandırılan və bu komitələrin vahid rəhbər orqanı olan qurum. Quruluş yığıncağı 1917-ci ilin dekabr ayının axırlarında keçirilmişdi.

Çərşənbə, 18 iyun 1919-cu il, nömrə 207

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Çarşənbə, 19 ramazanül-mübarək sənə 1337. 18 həziran 1919 sənə.

Türk və İslamlaşma müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalənin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 1 manat 50 qəpik.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 30 rublə, 2 aylığı 35 rublə, 3 aylığı 50 rublə. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rublə, 2 aylığı 45 rublə, 3 aylığı 60 rublə. Elan fiati: birinci səhifədə sətri 4 rublə, axırıncı səhifədə sətri 3 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rublə.

ELAN

Bakı Şəhər İdarəsi bununla elan edir ki, həziran ayının 19-da şəhər saat 11-də Təsərrüfat şöbəsi dəftərxanasında şəhər kioskalarının (budkalarının) icarəyə verilməsi üçün torq olacaqdır. Kioskaların ikisi bulvarda, biri isə Malakan bağında. Təfsilatı Təsərrüfat şöbəsinin dəftərxanasında hər gün oxumaq olar.

T-151

İXTAR

Bu gün ramazanül-mübarəkin 19-u birinci əhya günü olmaq münasibətilə qəzetəmizin gələn nömrəsi cümə günü çıxacaqdır.

İdarə

QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]

Qanun

1917 və 1918 sənələrinin gəlir vergiləri üçün quberniya və uçastok idarələrinə üzv intixabı [seçkisi] haqqında Azərbaycan Məclisi-Məbusanının 1919 sənəsi 17 mart iclasında qəbul edilmişdir:

1. Dövlət gəlir vergisi qanunlarının 10-cu [fəsili] 3-4-cü maddələri (1916 sənəsi)

nəsi aprelin 26-da 106 nömrə ilə hökumət tərəfindən nəşr edilən qanun məcəlləsi, 838-ci maddə) Azərbaycan daxilində quberniya və uçastok idarələri təşkil olunana qədər öz gücündə baqi [qüvvədə] qalsın.

2. 1919-cu sənəsi gəlir vergisi üçün təzə quberniya, uçastok idarələri təşkil edildikdə dövlət gəlir vergisinin 10-cu fəsili, 3 və 4-cü maddələrindən istifadə üçün icazə verilsin.

Parlaman rəisi əvəzinə baş müavin:

Həsən bəy Ağayev

Katib: Əhməd Cövdət [Pepinov]

Dəftərxana naçalnikisi əvəzinə:

H[üseyn] Mirzəcamalov

Əslinə mütabiqdir.

Şöbə naçalnikisi (imza)

Posta və Teleqraf Nəzarətindən verilən əmrlər

Əmrnamə 37

Bu sənəsi nisan [aprel] ayının 22-dən etibarən Posta və Teleqraf Nəzarətini də-röhdə etdiyimi təhti-Nəzarətimdə bulunan [Nazirliyimin tabeçiliyində olan] müəsisələrə elan edirəm.

Əmrnamə 39

Bu sənəsi nisanın 23-də Azərbaycan